

Stanovisko poslaneckých klubů Piráti a STAN k vládní novele ústavního zákona bezpečnosti ČR

Za poslanecké kluby Piráti a STAN máme k předloženému návrhu následující připomínky:

Možnost zkráceného schvalování zákonů i v nouzovém stavu (čl. 8):

Zkrácené schvalování je dnes možné jen ve stavu v ohrožení státu a za války, jedná se o ještě přísnější režim, než legislativní nouze – ještě více se omezují práva opozice, prezident je z procesu vyřazen úplně, Senát má na projednání návrhu zákona jen 24 hodin, a především, Sněmovna má nad takovým stavem jen omezenou kontrolu.

Návrh nově umožňuje tento zrychlený režim použít i v nouzovém stavu. To je podle našeho názoru nepřiměřené, a podle zkušeností z nedávné doby to ani není potřebné. V první polovině roku 2020 byla využívána legislativní nouze, která se pro tyto účely osvědčila – zákony byly přijaty v řádu několika dnů, a to i přes omezený provoz Poslanecké sněmovny. Není známo, že by došlo k zásadnějším problémům, celý proces se navíc podařilo ještě urychlit politickou dohodou (omezení počtu řečníků, posun třetích čtení na konec jednacího dne...).

Řádné projednání v parlamentu je předpokladem legitimacy zákona, jak opakovaně zdůrazňuje i Ústavní soud v četných nálezech, a jakékoliv omezení role parlamentu (či parlamentní opozice nebo individuálního poslance) musí být odůvodněno závažností situace, a musí jí být přiměřené. Zkrácené schvalování zákonů „pouze“ v nouzovém stavu není přiměřené a nejsme připraveni jej akceptovat.

Neomezená možnost prodlužovat volební období v případě nouzového stavu

V současné době je možné odložit v krizových stavech konání voleb nejvýše o půl roku, a to zákonem. Návrh tuto možnost rozšiřuje, když zachovává možnost odkladu o půl roku, ale tento lze provádět opakovaně, teoreticky neomezeně.

Lze přisvědčit tomu, že teoreticky může nastat situace, kdy bude nezbytné odložit volby o více než půl roku. V praxi si však takovou situaci dovedeme jen velmi obtížně představit. Muselo by se jednat o krizi, která by na více jak 6 měsíců omezila pohyb nebo znemožnila kontakt většímu počtu osob.

Z těchto důvodů nepovažujeme za potřebné a ani za přijatelné dát vládě (respektive aktuální parlamentní většině) do rukou takto mocný nástroj. Zkušenosti z posledních dní (nezákonný odklad voleb v Teplicích, debaty o znemožnění volby některým osobám ve volbách na podzim 2020) ukazují, že podobné nástroje musí být jasně limitovány.

Požadujeme proto buď vypuštění tohoto bodu, nebo alespoň úpravu tak, aby odklad o více jak 6 měsíců musel být proveden zákonem ústavním.

Ústřední krizový štáb

Zákon zakotvuje existenci Ústředního krizového štábu. Toto řešení považujeme za vhodné a žádoucí, vzhledem k důležitosti tohoto orgánu by měla mít jeho existence zákonný základ. (Stejně tak se tím do budoucna předejde sporům o podmínkách jeho aktivace, o jeho složení či o jeho sídle.) Veškerá úprava ÚKŠ však má být stanovena zvláštním zákonem, který zde není. Považujeme za nezbytné, aby tento zákon byl předložen současně s navrženou novelou, a velmi bychom ocenili, pokud by byl předběžně konzultován, podobně jako tento zákon.

Stav nebezpečí

Ústavní zakotvení větší diverzity krizových stavů a možnosti přechodu mezi nimi je v souladu s principem jednoznačného ústavního rámce pro krizové stavy. Důležité však také bude, jakým způsobem bude v krizovém zákonu vymezeno, která práva bude možné omezit a které povinnosti bude možné ukládat. Požadujeme tedy, aby vláda současně předložila novelu krizového zákona, ve kterém jasně vymezí, která práva lze a která nelze omezit.

Informační povinnosti vládě vůči Poslanecké sněmovně

Poslanecká sněmovna může řádně plnit svou roli při přezkumu trvání některých krizových stavů pouze tehdy, pokud má informace nezbytné pro zodpovědné rozhodování, v případě pandemie např. aktuální epidemiologické analýzy a odhady, kterými disponuje vláda či příslušná odborná pracoviště vládní administrativy. Poslanec má sice zákonem zaručenou možnost žádat člena vlády o informace, ale ani v judikatuře nepanuje jednota na tom, zda jde o nástroj právní nebo čistě politický a o možnostech správní a soudní ochrany tohoto práva¹. Proto požadujeme jednoznačnou úpravu právní ochrany oprávnění poslance týkajících se přístupu k informacím potřebným pro výkon funkce, a to v rámci novelizaci souvisejících zákonů.

---

¹ Srovnaj rozsudek NSS ze dne 21. 8. 2003, č. j. 5 A 159/2002-49, rozhodnutí MS v Praze č. j. 14 A 115/2019-37, a odchylně rozsudek NSS ze dne 19. 2. 2013, č. j. 8 Aps 5/2012-47.